

Äldrenämnden

Motion – Språkkunskaper i äldreomsorgen

Motion den 15 juni 2020 av Åsa Nyberg (SD)

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut:

Kommunfullmäktige avslår förslaget i motionen eftersom det skulle innebära att anordnarnas möjligheter att rekrytera personal skulle försvåras i mycket hög utsträckning.

Sammanfattning av ärendet

Motionen föreslår att Nacka kommun ska ställa samma språkkrav på personal inom äldreomsorgen som Socialstyrelsen ställer på legitimationsyrken. Förslaget skulle innebära att utbildningskravet för undersköterskor i Nacka kommun skulle vara väsentligt högre än den utbildning som Socialstyrelsen och Skolverket förordar för undersköterskor. Få undersköterskor uppnår idag de krav som motionen anger. Äldreenhetens bedömning är att anordnarnas möjligheter att rekrytera personal skulle försvåras i mycket hög utsträckning.

Det finns brister i kunskapen i svenska språket hos personal inom äldreomsorgen. Äldreenheten avser att arbeta för en kompetenshöjning inom området och regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2021 en riktad satsning på yrkessvenska för äldreomsorgen.

Förslagen i motionen

Förslaget i motionen är att:

Ställa krav på att anordnare av äldreomsorg säkerställer att all personal uppnår språkkrav enligt följande:

- Svenska på nivå C1 enligt den gemensamma europeiska referensramen för språk (GERS) eller svenska 3 eller svenska som andraspråk 3 vid exempelvis Komvux (gymnasial vuxenutbildning).

Äldreenhetens utredning och bedömning

I motionen från Sverigedemokraterna lyfts den viktiga kvalitetsaspekten att kunden inom äldreomsorgen enkelt ska kunna kommunicera med personalen. För att denna kommunikation ska fungera behöver äldreomsorgens personal ha tillräckliga kunskaper i

svenska språket, något som idag kan brista. För att språkraven ska vara tillräckliga och rättvisa vill Sverigedemokraterna att Nacka kommun ska ställa samma krav på språkkunskaper som Socialstyrelsen ställer på vårdpersonal, nämligen:

- Svenska på nivå C1 enligt den gemensamma europeiska referensramen för språk (GERS) eller svenska 3 eller svenska som andraspråk 3 vid exempelvis Komvux (gymnasial vuxenutbildning).

Vilka krav ställs på personal inom vård och omsorg?

Yrket undersköterska är inte reglerat i Sverige, vare sig undersköterskan som arbetar inom kommunal omsorg, regionens hälso- och sjukvård eller annan verksamhet. Det finns inte några nationellt fastställda krav på kompetens hos personal som ska arbeta som undersköterska. Det pågår dock en nationell översyn för att se över en reglering av yrket. Flera utredningar har gjorts, bland annat av Skolverket och Socialstyrelsen, som slår fast att det är gymnasieskolans program för vård och omsorg eller vuxenutbildning med motsvarande kursinnehåll som ska vara utbildningsvägen till undersköterska.

En stor andel av undersköterskorna inom äldreomsorgen läser till undersköterska inom vuxenutbildningen. I det nya yrkespaketet för vård och omsorgsprogrammet har Skolverket i samråd med bransch-kunniga beslutat att Svenska 1 ska vara obligatoriskt inom vuxenutbildningen. Detta yrkespaket är den utbildning som Socialstyrelsen beslutat gäller för Äldreomsorgslyftet. Det finns således en samstämmighet om att kravet på svenska studier ska vara Svenska 1 för undersköterskor som läser via vuxenutbildningen. För de som läser vård- och omsorgsprogrammet på ungdomsgymnasiet är Svenska 2 obligatoriskt medan Svenska 3 en frivillig kurs. Få undersköterskor som arbetar idag har läst Svenska 3 som motsvarar ”mycket goda kunskaper i svenska språket”.

För vissa yrkesgrupper inom vård och omsorg, exempelvis sjuksköterskor, krävs legitimation utfärdad av Socialstyrelsen. För dessa yrkesgrupper ställs krav på kunskaper i svenska motsvarande svenska 3 och eftergymnasial utbildning.

Vilka krav ställer Nacka kommun på språkkunskaper hos personal inom äldreomsorgen?

I auktorisationsvillkoren för kundvalen inom äldreomsorgen anges att ”alla medarbetare ska behärska svenska så att de förstår och kan göra sig förstådda i kommunikation med kunden och arbetsgivaren”. I dagsläget finns det inget utbildningskrav om studier i svenska. I slutrapport Hemtjänst 2.0, daterad den 18 augusti 2020 (ÄLN 2019/80), föreslås att yrkespaketet för vård och omsorg ska bli krav för undersköterskor, vilket innefattar Svenska 1. Detta krav kan även komma att gälla för övriga kundval inom äldreomsorgen.

Hur ser kunskaperna ut i det svenska språket bland personalen i Nacka?

I slutrapport Hemtjänst 2.0 konstateras att det finns brister i det svenska språket hos personal, både nationellt men även i Nacka kommun. Att kunna tillräckligt med svenska

är en förutsättning för att utföra trygg och säker omsorg med hög kvalitet. I rapporten föreslås att kommunen och anordnarna tillsammans ska arbeta för att öka kunskaperna i svenska språket hos personalen. I budgetpropositionen för 2021 föreslår regeringen en riktad satsning för att förbättra yrkessvenska hos personal inom äldreomsorgen. Äldreenhetens bedömning är att det finns goda förutsättningar för att förbättra kunskaperna i svenska språket hos personalen i Nackas äldreomsorg.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut innebär inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1. Språkkunskaper i äldreomsorgen, motion den 15 juni 2020, Åsa Nyberg (SD)

Ellinor Egefors
enhetschef
äldreenheten

Sofia Rooth Andersson
kvalitetsutvecklare
äldreenheten